

Möjligheternas

Solna

Liberalernas förslag till
verksamhetsplan och budget för 2023

Innehåll

Förslag till beslut	3
Inledning	5
Vår lärande stad:	
Skola	6
Förskola	7
För dig som är vuxen eller ny i Solna	8
Vår levande stad:	
Kultur, fritid och idrott	9
Vår stad för hela livet:	
Sociala frågor	10
Omsorg	11
Vår tillgängliga stad	12
Vår hållbara stad	13
Uppdrag till kommunstyrelsen	14
Ekonomi	bilaga

Förslag till beslut

Att kommunfullmäktige tar del av nämndernas verksamhetsplaner och budgetar för 2023.

att kommunfullmäktige beslutar att:

- fastställa utdebitering för 2023 till 17,12 per skattekrona,
- fastställa verksamhetsplan och budget 2023 med inriktning för 2024-2025 enligt förslaget,
- fastställa uppdrag för staden, styrelsen och nämnderna för 2023 enligt förslaget,
- fastställa vision, övergripande mål, nämndmål enligt kommunstyrelsens förslag,
- fastställa finansiella mål och ekonomiska ramar, inklusive drift- och investeringsbudget för styrelse och nämnder för 2023 enligt förslaget,
- anta styrregler enligt kommunstyrelsens förslag och uppdra till kommunstyrelsen att vid behov fatta beslut om kompletteringar av styrreglerna under året,
- anta riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt kommunstyrelsens förslag,
- uppdra till styrelse och nämnder att justera sina verksamhetsbudgetar med anledning av ändringar i jämförelse med beslutade budgetar enligt kommunstyrelsens förslag i juni 2022,
- uppdra till styrelse, nämnder, berörda företag och stadsdirektören med flera att verkställa de uppdrag och intentioner som framgår av förslaget,
- uppdra till kommunstyrelsen, att i samverkan med nämnderna, vid behov föreslå revidering av nämndernas reglementen som en följd av verksamhetsförändringar,
- uppdra till kommunstyrelsen att tillse att styrelse och nämnder redovisar verksamhets- och budgetuppföljningar till kommunfullmäktige per 30 april, 31 augusti (delårsrapport) och 31 december (årsredovisning),
- uppdra till stadsdirektören att utarbeta tidplan och anvisningar för uppföljning 2023 och för budgetarbetet 2024 med inriktning för 2025-2026.
- upphäva principen som gör att nämnderna varje år får i uppdrag att "hålla eller förbättra sin helårsprognos mot budget som redovisas i delårsrapporten per augusti".
- göra det möjligt att föra över eventuella outnyttjade delar av investeringsbudgeten till efterföljande år. Exempelvis om planerade investeringar inte hinns med under budgetåret.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås att därutöver besluta att från den 1 januari 2023:

- anta byggnadsnämndens förslag till ändrad taxa för bygglov och detaljplaner,
- anta byggnadsnämndens förslag till ändrad taxa för kart- och mätverksamhet,
- anta tekniska nämndens förslag till ändrad taxa för upplåtelse av offentlig plats,
- anta tekniska nämndens förslag till ändrad taxa för avfallshantering,
- anta kultur- och fritidsnämndens förslag till ändrad taxa för bad, men att i övrigt inte justera några av de taxor som avser Kultur- och fritidsnämndens verksamhet,
- anta barn- och förskolenämndens förslag till ändrad taxa för ansökan om tillstånd till fristående förskolor,
- anta socialnämndens förslag till ny taxa för tillsyn försäljning av tobaksfria nikotinprodukter,
- anta miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till ändrad taxa för livsmedelskontroll,
- anta miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till ändrad taxa för tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddsbalken och lagen om sprängämnesprekursorers områden.

Inledning

I Liberalernas Solna står friheten i centrum och du ska kunna leva ditt liv på dina villkor. I Liberalernas Solna finns staden till för dig genom hela livet, från att du tar dina första steg till att du behöver omsorg på äldre dagar. I Liberalernas Solna satsar vi på en hög livskvalitet. Det handlar om att ta tillvara Solnas unika läge med storstadens puls, stora grönområden och närheten till vattnet.

I Solna är alla människor välkomna och staden präglas av öppenhet och respekt oavsett varifrån du kommer, vilken sexuell läggning eller könsidentitet du har, om du är troende eller inte. I Solna ska du helt enkelt få vara dig själv på dina villkor och vi kommer aldrig fråga varifrån du kommer. Det viktiga är vart du är på väg.

I Liberalernas Solna är det också viktigt att stadens verksamheter håller hög kvalitet. Du ska känna dig trygg med att lämna dina barn i förskolan. Du ska veta att dina barn når sin fulla potential i skolan och att de har goda möjligheter till en meningsfull fritid. I Solna ska du kunna ta dig fram på ett smidigt och säkert sätt oavsett färdmedel och vi tar hand om våra parker och byggnader. I Liberalernas Solna får du välja din omsorg på dina villkor och den dagen du känner att du behöver stöd för att klara din vardag ska du känna dig trygg med att du också får det.

Vi lovar inte allt åt alla och i tider av stor ekonomisk osäkerhet vore det också oansvarigt. Vi säger istället att kommunens kärnverksamheter är det som ska prioriteras. Vi föreslår också en oförändrad skattesats. Vi gör det med tanke på rådande världsläge med hög inflation, högre räntor att vänta samt höga priser på bland annat energi, drivmedel och livsmedel. Då är det viktigt att kommunens politiker tänker sig för en extra gång så att Solnaborna får behålla så mycket som möjligt av sina inkomster i den egna hushållsbudgeten.

Vår lärande stad

Skola

Allt börjar med en bra skola och förskola. Det är därför vi säger: Skolan först! Anledningen är att vi vill ge Solnas alla barn och ungdomar de bästa förutsättningarna för att kunna förverkliga sina egna mål och drömmar i livet och bli självständiga individer.

Liberalerna förstår att man måste prioritera och Liberalerna prioriterar därför skolan. Vår skolpolitik utgår alltid ifrån att höja kunskapsresultaten och så även vår budget för 2023. En viktig del i detta arbete är därför en rejäl satsning på skolpengen. Skolpengen behöver höjas så pass mycket att löneutvecklingen inte behöver finansieras genom effektivisering på andra områden inom skolan. Skolpengen ska dock differentieras så att den höjs mest där behoven är som störst.

För Liberalerna är det också viktigt att de elever som är i behov av extra stöd i skolan också får det. Under den föregående mandatperioden inrättade vi särskilda undervisningsgrupper på varje skola, höjde det så kallade strukturtillägget och under hösten 2022 startades en central särskild undervisningsgrupp för de som behöver extra stöd under i princip hela skoldagen, kommunens egna så kallade resursskola. Vi anser att denna verksamhet kontinuerligt ska utvecklas och att strukturtillägget behöver höjas ytterligare.

Om vi ska förbättra kunskapsresultaten krävs också ändamålsenliga skollokaler. Detta är även en arbetsmiljöfråga för både elever och personal. Vi har rustat upp många av våra skolor och nu också på Liberalernas initiativ inrättat en skolupprustningsfond med drygt 500 miljoner. Nu behövs en plan för det fortsatta upprustningsarbetet så att vi ser konkreta resultat.

En annan viktig faktor till höjda kunskapsresultat är att det råder studiero i skolan. Vi vill därför se mindre klasser i Solna, vi säger max 25 st elever i varje klass.

Ingen elev ska heller ska bli utsatt för mobbing eller trakasserier, mobilen ska vara avstängd under lektionstid och vi vill se så kallade förväntanskontrakt där vårdnadshavares, lärares och elevers ansvarsområden tydliggörs. Gällande mobbing och trakasserier är det också viktigt att vi fortsätter satsa på en bra och närvarande Elevhälsa samt att vi också bygger ut Ungdomsmottagningen.

För att uppmuntra elevers läsande är det viktigt att vi har skolbibliotek som är bemannade i större utsträckning. Skolbibliotekarier har ett mycket viktigt pedagogiskt uppdrag och deras roll uppvärderas.

Vi vill också se en fortsatt satsning på sociala mentorer, det är ett viktigt verktyg gällande att höja kunskapsresultaten och kan vara en viktig länk mellan skola, socialtjänst och hemmet.

Vi föreslår:

- Max 25 elever i varje klass.
- Anställ mer administrativ personal så att lärarna kan vara lärare.
- Fler speciallärare och specialpedagoger.
- Barn i behov av stöd ska få det i tid.
- Bygga ut ungdomsmottagningen och satsa ytterligare på Elevhälsan.
- Rusta upp Solnas skolor inklusive skolgårdar.

Vår lärande stad

Förskolan

Förskolan i Solna ska vara en plats där du vet att ditt barn är tryggt, får stimulans och att personalen som arbetar där har tillräckligt med tid och trivs. I och med att det kan vara tufft att få ihop livspusslet ska förskolan finnas där på dina villkor. Därför är det viktigt med flexibla lämnings- och hämtningstider samt att du som behöver omsorg på obekvämlig arbetstid ska kunna få det. Du som är föräldraledig med syskon ska även fortsättningsvis ha rätt till 30 timmar i veckan men här ska det också finnas en flexibilitet gällande när ditt barn kommer vara på plats. Vi vill också att man ska fortsätta med barngruppernas storlek, framför allt är detta viktigt i småbarnsgrupperna för att säkerställa en trygg anknytning under de första åren.

Det är också viktigt att vi har en bra arbetsmiljö, pedagoger och annan personal i förskolan ska ges goda förutsättningar. Konkurrensen om förskolepedagoger är väldigt hög i Stockholmsregionen och det är viktigt att Solna är en bra och attraktiv arbetsgivare. I detta ligger bland annat att personalen ska ges tillräckligt med tid för att kunna planera verksamheten. De som inte har pedagogisk utbildning ska erbjudas det.

Vi vet att många barn är alltför stillasittande idag vilket riskerar att leda till ohälsa. Därför är det viktigt att våra förskole- och skolgårdar uppmuntrar till lek och rörelse.

Vi föreslår:

- Fortsätt minska barngruppernas storlek.
- Satsa på förskollärarna, Solna ska vara en attraktiv arbetsgivare.
- All personal ska ha pedagogisk utbildning och de som inte har det idag ska erbjudas vidareutbildning.
- Rusta upp Solnas förskolor och förskolegårdar som är utformade efter barnens behov.

Vår lärande stad

För dig som är vuxen eller är ny i Solna

Liberalerna har alltid tyckt att det är viktigt att Solna tar ett solidariskt ansvar för de som kommer som flyktingar till Sverige. Det ska vi göra även fortsättningsvis. Vi är dessutom dokumenterat duktiga på integrationsarbete och många andra kommuner har blivit inspirerade av Solnas arbete. En viktig del i detta arbete är den så kallade Solnamodellen. Den bygger på att insatserna skräddarsys efter individens behov.

Vi anser att det också är viktigt att kunna utvecklas genom hela livet och vår vuxenutbildning ska vara av god kvalitet. Du kanske behöver komplettera dina studier eller så vill du byta bana mitt i livet. Därför måste fler få plats på vuxenutbildningen än idag. Utbildningar inom bristyrken ska särskilt prioriteras.

Vi liberaler vill att staden aktivt ska uppmuntra individer som fått uppehållstillstånd att integreras i samhället. Det är minst lika viktigt som det första mottagandet. Vi vill främja ett inkluderande samhälle där var och en kan delta och bidra. En liberal integrationspolitik syftar till att ge var och en de verktyg som behövs för att växa som individ, försörja sig själv, hitta en bostad och fullt ut ta del av samhället.

Möten människor emellan skapar nätverk, gemenskap och bidrar på ett ovärderligt sätt till kunskaper om hur vårt samhälle fungerar. Föreningslivet är ett bra komplement till övriga integrationsinsatser och är något vi liberaler vill verka för, så att nyanlända snabbare kommer i jobb och in i ett socialt sammanhang. Liberalerna vill också att det erbjuds "medborgarutbildning" om Solna till människor som kommer till Sverige som vuxna och inte har något naturligt ställe att lära sig om hur lokalsamhället fungerar. Den ska komplettera den samhällsinformation för nyanlända som vi vill ska vara obligatorisk. Utbildningen ska också ta upp sociala koder och förväntningar vi har på varandra. Det finns viktiga ideella satsningar för att skapa möten mellan nyanlända och etablerade Solnabor som vill dela med sig av sin stad och sig själva. Vi vill utveckla och stödja detta, och göra det möjligt för verksamheterna att etablera sig på fler ställen än stadsbiblioteket i Solna centrum.

Vi föreslår:

- Fortsätt utveckla Solnamodellen.
- Inrätta fler platser inom vuxenutbildningen.
- Inrätta en "medborgarutbildning" för de som kommer som vuxna invandrare till Solna.
- Stötta föreningslivet vilka fyller en viktig roll i integrationsprocessen.

Vår levande stad

Kultur, fritid och idrott

Vi vill se ambitiösa satsningar på en utbyggd barn- och ungdomsidrott. Idrotts- och föreningslivet är en viktig del av stadens civilsamhälle och många är de som ideellt utför ett fantastiskt arbete för våra barn- och unga veckans alla dagar. Du som är ung ska bjudas goda förutsättningar att kunna ägna dig åt din idrott eller fritidssysselsättning och det är därför av yttersta vikt att staden fortsätter satsa på att bygga ut våra anläggningar. En ambitiös satsning på idrott- och föreningsliv ska också ses som en viktig del i vårt förebyggande sociala arbete. I och med att de ekonomiska förutsättningarna kan se väldigt olika ut för en familj vill vi se en utveckling av det som heter "Sport o lek", där ska du gratis kunna låna sport- och fritidsutrustning. Det fyller en viktig funktion eftersom fler då får en möjlighet att utöva en fritidssysselsättning.

Vi behöver också bredda vårt utbud, alla barn och unga är inte intresserade av idrott i traditionell mening därför vill vi se andra arenor där man kan mötas, gärna över generationsgränser såsom gaming, skejting och parkour. Det är även viktigt att vi lyfter specifikt tjejers idrottande då det är en jämställdhetsfråga. Liberalerna vill också se fler mötesplatser för unga, det man i dagligt tal brukar benämna fritidsgårdar. Dessa mötesplatser ska kvalitetssäkras så att alla känner sig välkomna oberoende av sexuell läggning eller könsidentitet.

Vi behöver också se till de minsta barnens behov på så sätt att vi behöver rusta upp våra lekparker. Samtidigt är det viktigt att våra lekparker är utformade med hänsyn till att barn har olika behov och det ska finnas tydligt beskrivet på Solna stads hemsida vad som finns i respektive lekpark.

Utöver idrotten så måste också kulturen få ta plats i Solna, det är en viktig del av den personliga utvecklingen och bildningen. Du som vill ska kunna utöva en estetisk verksamhet av hög kvalitet i Kulturskolan. Vi tror inte på att sänka avgifter generellt sett är rätt väg att gå men gärna att vi utökar vår prova på-verksamhet och tar Kulturskolan ut i våra andra verksamheter. Liberalerna vill också se vad vi kallar en kulturintroduktion, dvs att du under skoltid ska vara garanterad att ta del av olika kulturupplevelser. Det kan exempelvis vara ett besök på Confidencen eller en teaterupplevelse. Vi är även öppna för fler muralmålningar i Solna samt en öppen graffitivägg då vi tycker det är viktigt att fler konstnärliga uttryck får ta plats.

Vi föreslår:

- Fortsätt att bygga ut våra anläggningar – alla barn och unga som vill idrotta ska kunna göra det.
- Konvertera Vasalundsbadet och Vasalundshallen till ett centrum för inomhusidrott.
- Bygg ett idrottens hus i Skytteholm. Vi föreslår därför ett utredningsuppdrag för att kartlägga behov och besluta om utformning med sikte på invigning under mandatperioden. Detta arbete ska ske med berörda parter inklusive Solna SAM.
- Rusta upp Solnahallen samt Skytteholms IP.
- Frysning av taxenivåer inom kultur och fritid.
- Anställ fler pedagoger inom kulturskolan.
- Utveckla sport och lek till en permanent inrättning.
- Fler mötesplatser för unga, befintliga ska HBTQ-certifieras.
- Möjliggör för gaming inom fritidsutbudet.
- Anlägg en bana för parkour.
- Anlägg tre stycken skateparker.
- Rusta upp våra lekparker.
- Möjliggör för vinterbadning vid Huvudsta strandbad.
- Inrätta en utomhusscenen vid Vattentornet i Hagalund.
- Ersätt de tolv stulna skulpturerna med nya.
- Fler muralmålningar i Solna samt en öppen graffitivägg.
- Rusta upp Överjärvas bebyggelse.

Vår stad för hela livet

Sociala frågor

Det är viktigt att den som av någon anledning hamnar utanför samhällets skyddsnet får stöd och får det i tid. Detsamma gäller för barn och ungdomar som far illa, antingen för att de själva tillfälligt hamnat snett eller för att vårdnadshavarna brister i omsorgen. Socialtjänsten ska garanteras goda förutsättningar för att kunna bedriva ett gott arbete.

En mycket viktig del i socialtjänstens arbete är det förebyggande arbetet. Därför vill vi se en utökad samhandling mellan skola, socialtjänst samt fritiden i Solna. Det är på detta sätt vi har en möjlighet att jobba så att det med rätt insatser kan förhindras att bli problem. Liberalerna vill därför också se fältassistenter i Solna. De har en unik möjlighet att bedriva uppsökande arbete och bygga upp långvariga relationer med unga. Vi vill att dessa fältassistenter även ska arbeta dagtid eftersom sociala problem inte bara uppstår under kvällen eller på natten. Dock anser vi att det finns stora fördelar att lokalisera detta till våra mötesplatser för unga som har en unik möjlighet till relationsskapande. En viktig del i det förebyggande arbetet är att säkerställa att vi har goda relationer med civilsamhället, exempelvis våra Nattvandrare eller annat föreningsliv. Vi lägger därför denna satsning under Kultur- och fritidsnämnden.

I dagens samhälle är våld i nära relationer alltför utbrett och Kvinnojouren Agera gör ett ovärderligt arbete, därför har kommunen ett ansvar att säkerställa deras verksamhet utifrån ett långsiktigt perspektiv.

Även du som är man och blir utsatt för våld i nära relation ska givetvis också mötas av en socialtjänst som tar din situation på allvar samt erbjuder stöd och hjälp.

Liberalerna vill också att modellen Bostad först införs, den fokuserar i första hand på den som har ett missbruk och menar att en stabil boendesituation är en förutsättning för att kunna ta tag i sitt missbruk. Den har införts på ett flertal håll runt om i landet med framgångsrikt resultat och vi menar att den också ska introduceras i Solna.

Vi föreslår:

- Inrätta fältassistenter.
- Inrätta samverkan mellan skola, socialtjänst och fritid.
- Inför modellen Bostad först.
- Garantera kvinnojouren Ageras verksamhet.

Vår stad för hela livet

Omsorg

Liberalerna anser att det är viktigt att du själv får utforma ditt liv som du själv vill leva och det ska gälla hela livet. Det måste vara slut med ålderismen där vi ser äldre som en homogen grupp, så är det inte. Utan du har precis som vem som helst egna drömmar och behov.

Idag vill många bo hemma så länge som möjligt och då ska man givetvis kunna få göra det. Du som vill bo hemma och behöver stöd av hemtjänsten ska också kunna vara säker på att möta en hemtjänst av hög kvalitet som är utformad efter dina önskningar och premisser.

Idag kan du som brukare få besök av väldigt många personer inom hemtjänsten. Det menar vi är fel då det kan skapa otrygghet. Det är också en viktig fråga för vår viktigaste resurs - personalen då vi behöver minska andelen timanställda så att de får tryggare anställningar.

När du sedan önskar ska det finnas särskilda boenden med olika inriktningar och profiler. Det kan gälla språklig och kulturell kompetens eller om du exempelvis är HBTQI-person. Vid ansökningar om att få komma till ett vård- och omsorgsboende ska hög ålder beaktas i högre utsträckning än idag. Vi ser gärna att du som fyllt 85 år ska få komma till ett särskilt boende om du så vill och önskar.

För många är måltiderna en källa till glädje och utöver att fylla de rent kroppsliga behoven är det också en stund för samvaro och umgänge. Maten som våra äldre serveras ska hålla hög kvalitet inte bara näringsmässigt utan också vara lagade på bra råvaror, vara varierad och vara estetiskt tilltalande.

Ofrivillig ensamhet bland äldre är ett stort samhällsproblem. Många äldre lever också med psykisk ohälsa. Därför är det väldigt viktigt att vi ha fler mötesplatser för äldre, gärna också platser där man kan mötas över generationsgränserna.

Som anhörigvårdare drar man många gånger ett tungt lass och det är viktigt att dessa är medvetna om vilket stöd man som anhörig kan få av kommunen. Anhörigvårdare avlastar också kommun och region och det ska vara en generös bedömning vid exempelvis ansökan om korttidsboende.

I samarbete med regionen vill Liberalerna också se att det inrättas så kallade Äldrevårdscentraler, dessa ska ha en specifikt hög kompetens gällande sjukdomar som kommer utav åldrande.

En viktig del av omvårdnadsnämnden rör människor med funktionsnedsättningar. Det handlar om LSS och när Försäkringskassan sviker måste kommunen finnas som en garant så att människor inte hamnar i kläm. Vi vill också att du som har behov av ledsagning ska få styra din tilldelning i större utsträckning än idag.

Vi föreslår:

- Är du 85 + år ska du om du vill och önskar beviljas plats på vård- och omsorgsboende.
- Ha en mindre andel timanställda inom hemtjänsten.
- Måltidslyft inom äldreomsorgen.
- Utveckla våra mötesplatser för att motverka den ofrivilliga ensamheten.
- Ge våra anhörigvårdare mer stöd.
- Mer generös tilldelning av ledsagning.

Vår tillgängliga stad

Tekniska nämnden är den nämnd som ansvarar för många av de funktioner som rör en tillgänglig stad. Det handlar exempelvis om snöröjning som behöver fungera bättre än vad det gör idag. Vi behöver också ta hand om våra gator, gång- och cykelbanor på ett mer omsorgsfullt sätt. Liberalerna vill därför se en Potthålsgaranti, dvs det är inte acceptabelt med gropar på våra vägbanor eftersom dessa riskerar att skada både människor och egendom.

Vi säger också att det är viktigt att vi visar mer omsorg om våra grönområden, parker, och planteringar. Vi ska också satsa mer på belysning av olika slag. Det handlar helt enkelt om att en snygg stad också blir en mer trygg stad.

I Solna ska du enkelt kunna ta dig fram oavsett vilket transportsätt du föredrar. Vi vill se en gångplan samt fortsatta satsningar på cykelvägar. Väljer du bilen ska det var enklare att parkera i Solna än vad det är idag, exempelvis vill vi undersöka möjligheten att konvertera företagsparkeringar till boendeparkering kvälls- och nattetid samt justera servicetiderna.

Vi vill också se en tillgänglighetsinventering. Den ska inbegripa alla våra egna fastigheter och ge förslag på hur man ökar tillgängligheten.

En del i att öka tillgängligheten handlar också om att den demokratiska insynen och påverkan. Vi vill därför att man inför medborgarförslag, det är ett konkret sätt för Solnas invånare att reellt kunna påverka vad som händer i Solna. På så sätt får vi också en större chans att plocka upp förslag på förbättringar i staden. Vi vill också att man uppgraderar våra webbsändningar från kommunfullmäktiges sammanträden samt ser över våra webbverktyg så att de är tillgängliga för alla människor oavsett funktionalitet. Idag saknas också en hörselslinga i KF-salen vilket bör installeras omgående.

En annan viktig funktion att lyfta är kommunrevisionen vars uppdrag vi vill utöka och med det också ge höjda anslag.

Vi föreslår:

- Uppgradera snöröjningen.
- Satsa mer på belysning.
- Vårda våra grönområden, fler planteringar.
- Inför en potthålsgaranti.
- Ta fram en gångplan.
- Gör en helhetsöversyn gällande parkering med syfte att skapa fler samt använda befintliga på ett mer effektivt sätt.
- Gör en tillgänglighetsinventering.
- Inrätta medborgarförslag.
- Se över webbsändningar, webbverktyg samt tillgängligheten i KF-salen.

Vår hållbara stad

Liberalerna har under lång tid sagt att Solna ska expandera men inte explodera. Solna är en attraktiv kommun som många vill bosätta sig i. Därför är det viktigt att vi fortsätter bygga och då framför allt bostäder, både hyresrätter och bostadsrätter. Det är också viktigt att vi bygger större bostäder eftersom det finns ett behov av det. Samtidigt har vi som kommun ett ansvar att se till att det som byggs gör det på ett miljömässigt hållbart sätt samt har en gestaltning som är estetiskt tilltalande.

Samtidigt är det av yttersta vikt att vi håller efter och förvaltar våra egna nuvarande byggnader. Det är en fråga som rör både ekonomi och klimat.

Gällande klimatet är det viktigt att Solna nu tar ett rejält kliv mot framtiden och satsar på utbyggd laddinfrastruktur. Vi vill också se solceller på stadens egna fastigheter där det är möjligt. Solna är omgivet av vatten och det är därför angeläget att vi vårdar våra vattenmiljöer.

Men hållbarhet handlar också om att vi måste ha en trygg och stabil organisation med tillhörande verksamheter och Liberalernas politiska intention är att öka robustheten i välfärden, d v s att den ordinarie verksamheten ska fortsatt fungera även vid betydande samhällsstörningar.

Arbetet ska vila på ansvarsprincipen, att stadens ordinarie verksamhetsansvariga fortsätter att vara ansvariga i kris. Stadens områdesansvar måste därför definieras tydligare och säkras. Ansvaret för att stärka robusthet och beredskap måste involvera många olika kompetenser och det politiska ansvaret behöver eventuellt klargöras i reglementen och styrdokument.

Överjärva gård förtjänar ett eget omnämnande. Liberalerna har arbetat länge för att denna ska rustas upp och ges de förutsättningar den så väl förtjänar. Mycket är på gång men mer behöver hända. Vi vill se en systematisk plan med finansiering för att rusta upp de byggnader som finns så att den verkligen blir den fantastiska plats den är ämnad att vara. Överjärva gård har potential att locka besökare från hela Stockholmsområdet och både vara en plats för rekreation men också kultur, bildning och andra närliggande upplevelser.

Vi föreslår:

- **Bygg fler större bostäder i olika upplåtelseformer.**
- **Genomför Liberalernas Hagalundsstrategi 2.0 med bland annat försiktig förtätning med 700 bostäder, nytt centrum, nytt torg och en allmän upprustning av hela området.**
- **I stället för att invänta ytterligare bostadsbyggande i Nya Ulriksdal, bygg den utlovade stadsdelsparken inkl. exempelvis lekplats, utegym och hundrastgård.**
- **Gå vidare med planerna på aktivitetsytor vid Annelund och Brunnsvikens västra strand (inklusive ett strandbad) även om fastigheten inte bebyggs med föreslaget kontor.**
- **Staden ska ha goda kunskaper om risker och sårbarheter, som kan påverka stadens verksamhet och konsekvenserna för den egna verksamheten ska analyseras. Staden ska också ha en planering för hur den skall hantera konsekvenserna av en extraordinär händelse.**
- **Fortsätt upp Vinterträdgården och Gula villan vid Överjärva gård och gör dem tillgängliga för restaurang, café, konserter, uthyrning och liknande publik verksamhet.**

Uppdrag till kommunstyrelsen

- Fler mötesplatser för unga, befintliga ska HBTQ-certifieras.
- Möjliggör för gaming inom fritidsutbudet.
- Anlägg en bana för parkour.
- Anlägg tre stycken skateparker i Solna.
- Möjliggör för vinterbadning vid Huvudsta strandbad.
- Inrätta en utomhusscen vid vattentornet i Hagalund.
- Inrätta en "medborgarutbildning" för de som kommer som vuxna invandrare till Solna.
- Utveckla våra mötesplatser för att motverka den ofrivilliga ensamheten.
- Ta fram en gångplan.
- Gör en helhetsöversyn gällande parkering med syfte att skapa fler samt använda befintliga på ett mer effektivt sätt.
- Gör en tillgänglighetsinventering.
- Inrätta medborgarförslag.
- Genomför Liberalernas Hagalundsstrategi 2.0 med bland annat försiktig förtätning med 700 bostäder, nytt centrum, nytt torg och en allmän upprustning av hela området.
- I stället för att invänta ytterligare bostadsbyggande i Nya Ulriksdal, bygg den utlovade stadsdelsparken inkl. exempelvis lekplats, utegym och hundrastgård.
- Gå vidare med planerna på aktivitetsytor vid Annelund och Brunnsvikens västra strand (inklusive ett strandbad) – även om fastigheten inte bebyggs med föreslaget kontor.
- I dialog med berörda nämnder, boende, fastighetsägare, föreningsliv, näringsidkare och övriga externa aktörer driva ett utvecklingsarbete med inriktningen att modernisera och utveckla Hagalund i ett arbete som inkluderar en försiktig förtätning.
- Göra en översyn av tider för servicedagar så att de begränsas till vardagar 08-18, att överväga markering av parkeringsrutor på platser där det leder till att fler bilar får plats längs en given sträcka samt att möjliggöra att parkerings- och garageplatser i högre utsträckning samutnyttjas mellan kontorshyresgäster och boende.

Särskilda politiska satsningar, driftsbudgeten:

*Kultur- och fritidsnämnden

	2023	2024	2025
Öka LOK-stödet	0,5 milj		
Utöka antalet kulturskoleplatser	1,2 milj		
Lönelyft kulturskolelärare	1 milj		
Förstärkning: Uppsökande arbete	1 milj		
Etablera kulturskolefilial i Järvastaden	1 milj	2 milj	1 milj
Öppna fritidsgård i Järvastaden	0,6 milj	2 milj	2 milj

Skolnämnden

	2023	2024	2025
Tillskott skolsatsning	25 milj	30 milj	20 milj

Förskolenämnden

	2023	2024	2025
Tillskott	6 milj	10 milj	

Tekniska nämnden

	2023	2024	2025
Tillskott för gatuunderhåll/potthålsgaranti	4 milj		

Kommunrevisionen

	2023
Ramjustering	0,7 milj

För att finansiera ovanstående satsningar över en treårsperiod föreslår vi dels att överskottsmålet sänks, vilket ger 20 miljoner (vilket är lika mycket som majoriteten föreslår) och dels att budgetramarna för Socialnämnden och Omvårdnadsnämnden sänks vilket ger 23 miljoner kronor.

*Detta bygger på en frysning av taxor gällande idrott, kulturskola, kulturverksamhet, bibliotek samt att man inte öppnar en Fritidsbank.

Liberalerna vill att principen som gör att "nämnderna får i uppdrag att hålla eller förbättra sin helårsprognos mot budget som redovisas i delårsrapporten per augusti 2022" upphävs.

Särskilda politiska satsningar, Investeringsbudget

Vi lyfter ramen för investeringar under en 5-årsperiod från den nuvarande 1.100 miljoner till 1.200 miljoner kronor för att möjliggöra investeringar i Vasalundshallen, Vasalundsbadet, Solnahallen samt Skytteholms idrottsplats (IP).

Inom detta nya investeringsutrymme vill Liberalerna också se solpaneler på kommunens alla byggnader där så är möjligt samt en satsning på utbyggd laddinfrastruktur.

Ekonomi

Resultatbudget

mkr	2022	2023	2024	2025
...				
Resultat efter finansiella poster	95	65	70	75
Extraordinära poster (netto)	0	0	0	0
Årets resultat	95	65	70	75
Resultat efter balanskravsjusteringar	95	65	70	75
Resultat efter balanskravsjusteringar och synnerliga skäl	95	65	70	75

Driftbudget

Tkr	2022	2023	2024	2025
Kommunstyrelsen	-140 066	-144 303	-146 269	-148 265
Revision	-1 616	-2 548	-2 566	-2 585
Byggnadsnämnden	-7 808	-7 148	-7 220	-7 292
Tekniska nämnden	-23 765	-43 155	-23 397	-23 641
Kultur- och fritidsnämnden	-148 352	-171 087	-176 775	-181 480
Skolnämnden	-974 944	-1 027 870	-1 078 751	-1 117 975
Barn- och förskolenämnden	-536 190	-547 582	-562 876	-574 213
Kompetensnämnden	-41 561	-42 516	-43 124	-43 884
Socialnämnden	-226 201	-226 391	-229 447	-226 973
Familjerättsnämnden	-4 535	-4 640	-4 702	-4 775
Omvårdnadsnämnden	-920 230	-936 473	-958 737	-977 373
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-10 626	-13 058	-13 188	-13 320
Summa	-3 035 894	-3 166 771	-3 247 052	-3 321 776

Driftbudget per nämnd

Tkr				
Kommunstyrelsen	2022	2023	2024	2025
Ram	-123 052	-95 135	-95 634	-97 020
Generell kompensation	-1 084	-1 875	-1 385	-1 408
Brandförsvär	-34 931	-38 669	-39 249	-39 838
Tillskott klimatfrämjande åtgärder	-1 000			
Överfört ledningsrätter från byggnadsnämnden	2 000			
Avgår utökad medelsreserv	28 000			
Kompensation klimat-/miljöhandläggare till miljö- och hälsoskydds nämnden		1 826		
Överfört planintäkter till byggnadsnämnden		-450		
Medelsreserv	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Ny ram	-140 066	-144 303	-146 269	-148 265
Revision	2022	2023	2024	2025
Ram	-1 608	-1 616	-2 548	-2 566
Generell kompensation	-8	-32	-18	-19
Majoritetens ramjustering		-200		
L: Tillkommande ramjustering		-700		
Ny ram	-1 616	-2 548	-2 566	-2 585
Byggnadsnämnden	2022	2023	2024	2025
Ram	-5 769	-7 808	-7 148	-7 220
Generell kompensation	-39	-140	-71	-72
Överfört ledningsrätter till kommunstyrelsen	-2 000			
Överfört planintäkter från kommunstyrelse och miljö- och hälsoskydds nämnden		800		
Ny ram	-7 808	-7 148	-7 220	-7 292
Tekniska nämnden	2022	2023	2024	2025
Ram	-16 341	-23 765	-43 155	-23 397
Generell kompensation	-77	-475	-242	-244
Avgår tillfälliga tillskott	1 000			
Tillskott förbättrad luftkvalitet	-1 000			
Tillskott förstärka skötsel i Råstasjöns och Igelbäckens naturreservat	-1 000			
Kompensation kapitalkostnader	-6 347			
Kompensation internränta och el		-14 915		
Ramjustering avgiftstaxa			20 000	
L: Tillskott för gatuunderhåll/pothålsgaranti		-4 000		
Ny ram	-23 765	-43 155	-23 397	-23 641
Kultur- och fritidsnämnden	2022	2023	2024	2025
Ram	-146 569	-148 352	-171 087	-176 775
Generell kompensation	-733	-2 967	-1 688	-1 705
Kompensation kapitalkostnader	-1 050			
Kompensation internränta, el och ny simhall		-14 468		
L: Tillskott höjning av LOK-stöd		-500		
L: Utöka antal elevplatser i Kulturskolan (fler lärare)		-1 200		
L: Löneyft för lärare i Kulturskolan		-1 000		
L: Tillskott för uppsökande verksamhet (motsv. fältassistenter)		-1 000		
L: Etablera filial för Kulturskolan i Järvastaden		-1 000	-2 000	-1 000
L: Tillskott för fler mötesplatser för ungdomar i bl.a. Järvastaden		-600	-2 000	-2 000
Ny ram	-148 352	-171 087	-176 775	-181 480

Skolnämnd	2022	2023	2024	2025
Ram	-932 729	-974 944	-1 027 870	-1 078 751
Volymberäknad kompensation	-19 965	-27 926	-20 881	-19 224
Tillskott kvalitetssäkring skola	-25 000			
Avgår tillfälliga tillskott	2 750			
L: Tillskott skolsatsning		-25 000	-30 000	-20 000
Ny ram	-974 944	-1 027 870	-1 078 751	-1 117 975
Barn- och förskolenämnd	2022	2023	2024	2025
Ram	-520 554	-536 190	-547 582	-562 876
Volymberäknad kompensation	-4 886	-5 392	-5 294	-11 337
Tillskott kvalitetssäkring av förskolan	-15 000			
Avgår tillfälliga tillskott	4 250			
L: Tillskott		-6 000	-10 000	
Ny ram	-536 190	-547 582	-562 876	-574 213
Kompetensnämnden	2022	2023	2024	2025
Ram	-41 047	-41 561	-42 516	-43 124
Volymberäknad kompensation	-514	-955	-608	-760
Ny ram	-41 561	-42 516	-43 124	-43 884
Socialnämnden	2022	2023	2024	2025
Ram	-229 829	-226 201	-226 391	-229 447
Volymberäknad kompensation	-2 372	-5 190	-3 056	-3 526
Ramjustering försörjningsstöd	6 000			
L: Ramjustering		5 000		6 000
Ny ram	-226 201	-226 391	-229 447	-226 973
Familjerättsnämnden	2022	2023	2024	2025
Ram	-4 487	-4 535	-4 640	-4 702
Volymberäknad kompensation	-49	-104	-62	-73
Ny ram	-4 535	-4 640	-4 702	-4 775
Omvårdnadsnämnden	2022	2023	2024	2025
Ram	-933 882	-920 230	-936 473	-958 737
Volymberäknad kompensation	13 152	-22 243	-22 264	-24 636
Tillskott kvalitetssäkring äldreomsorg, hemtjänst och LSS	-10 000			
Avgår tillfälliga tillskott	10 500			
L: Ramjustering		6 000		6 000
Ny ram	-920 230	-936 473	-958 737	-977 373
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	2022	2023	2024	2025
Ram	-10 573	-10 626	-13 058	-13 188
Generell kompensation	-53	-256	-131	-132
Tillskott klimat-/miljöhandläggare från kommunstyrelsen		-1 826		
Överfört planintäkter till byggnadsnämnden		-350		
Ny ram	-10 626	-13 058	-13 188	-13 320

Investeringsbudget

Tkr	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kommunstyrelsen	5 400	100 000	35 000	5 000	5 000	5 000
Byggnadsnämnden	100	0	0	0	0	0
Tekniska nämnden	170 600	183 000	145 000	145 000	145 000	145 000
Kultur- och fritidsnämnden	4 200	153 200	3 200	3 200	3 200	3 200
Skolnämnden	5 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Barn- och förskolenämnden	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Kompetensnämnden	100	0	0	0	0	0
Socialnämnden	200	100	100	100	100	100
Familjerättsnämnden	100	0	0	0	0	0
Omvårdnadsnämnden	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	100	0	0	0	0	0
Summa	188 300	442 800	189 800	159 800	159 800	159 800

Anm: I tekniska nämndens budget ingår även affärsverksamhetens investeringar. Den förändrade gränsdragningen mellan investering och drift innebär lägre behov och därmed belopp för flertalet nämnder år 2023 och framåt jämfört med år 2022.

Taket för investeringar över rullande 5års-period höjs med upp till 150 miljoner beroende på att investeringarna under 2023 föreslås öka med 150 miljoner (i KFN). Exakt till vilket belopp taket höjs beror på hur stora investeringarna har varit under åren 2019-2022 och hur nära taket man ligger med planerade investeringar under åren 2023-2027.

Investeringsbudget per nämnd

Tkr	2023
Kommunstyrelsen	100 000
Digitalisering, kapitalinventarier	5 000
Ny skola Järvastaden	95 000
Tekniska nämnden	183 000
Fastighet	110 000
Verksamhetsanpassningar	
Om- och nybyggnation	
Utemiljö	
Byggnad utvändigt tak	
Byggnad utvändigt övrigt	
Byggnad invändigt	
VA, VVS, kyl- och processmediesystem	
Ventilation	
Elsystem	
Tele, data, larm	
Övrig planerad upprustning	
Ombyggnad Vasalundshallen	
Stadsmiljö	25 000
Gata och trafik	
Park och mark	
Renhållning	
Politiska satsningar	48 000
Fastighet	
Energieffektiviseringar	10 000
Upprustning lek- och idrottsytor	18 000
Stadsmiljö	
Förbättra trafikmiljön	15 000
Förbättra luft- och vattenkvaliteten	5 000
Kultur- och fritidsnämnden	153 200
Idrottsplatser, kapitalinventarier	3 000
Konstverksamhet	200
Fullfölj planerade ombyggnad/modernisering av Vasalundsbadet, Vasalundshallen, Solnahallen och Skytteholms IP	150 000
Skolnämnden	4 000
Kapitalinventarier	4 000
Barn- och förskolenämnden	1 000

Tkr	2023
Kapitalinventarier	1 000
Socialnämnden	100
Kapitalinventarier	100
Omvårdnadsnämnden	1 500
Kapitalinventarier	1 500
Summa	442 800

Anm: Investeringarna om totalt 150 miljoner i Vasalundsbadet, Vasalundshallen, Solnahallen och Skytteholms IP kan troligen inte utföras i sin helhet under 2023. I realiteten fördelas dessa över 2023, 2024 och eventuellt också 2025.

Ombyggnaden av Vasalundsbadet är redan påbörjad varför beloppet egentligen kan sänkas med ett belopp motsvarande den del av investeringen som belastar 2022 års investeringsbudget.